

**Міністерство освіти і науки України
Приватний вищий навчальний заклад-інститут
"Українсько-американський університет Конкордія"**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Олександр Романовський
«24» липня 2024 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
про неформальну та інформальну освіту
здобувачів вищої освіти в
Українсько-американському університеті Конкордія**

Обговорено та затверджено
на засіданні Вченої ради
24.07.2024 р., протокол № 7

Київ – 2024

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення регламентує діяльність Українсько-американського університету Конкордія (надалі - Університет) щодо організації неформальної та інформальної освіти учасників освітнього процесу на території України та поза її межами.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до: Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII; Закону України «Про освіту» 05.09.2017 р. № 2145-VIII; Постанови Кабінету Міністрів України від 13.04.2011р. № 411 «Питання навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників у провідних закладах вищої освіти та наукових установах за кордоном»; Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; Наказу МОН України № 130 від 08.02.2022 р. « Порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»; стандартів вищої освіти; інших нормативно-правових актів у галузі вищої освіти.

1.3 Неформальна освіта (*Non-formal education*) - освіта, яка є інституціоналізована, цілеспрямована, спланована закладом вищої освіти, який забезпечує надання освітніх послуг. Визначальною характеристикою неформальної освіти є те, що вона є доповненням та/або альтернативою формальної освіти в навчанні протягом усього життя. Навчання в рамках таких програм може вестися для забезпечення загального права доступу до освіти не лише безпосередніх учасників освітнього процесу ЗВО, але й вільних слухачів. Неформальна освіта доступна для людей будь-якого віку, вона може не мати чітко спрямованої структури; може бути короткою за тривалістю; низькою за інтенсивністю; насиченою відповідними модульними заняттями; дистанційною; як правило, організується у вигляді коротко-середньо- та довгострокових курсів, майстер-класів, мотиваційних лекцій, воркшопів, семінарів та інших інтерактивних форм.

Неформальна освіта найчастіше веде до отримання кваліфікацій, навичок та вмінь, які не визнаються або не входять до кваліфікацій відповідних стандартів та рамки національної кваліфікації формальної освіти (за певною галуззю знань, спеціальністю, освітньою програмою) або еквівалентами формальної освіти відповідними національними або субнаціональними органами освіти, або кваліфікації зовсім не присвоюються. Неформальна освіта може охоплювати програми з підвищення економічної, фінансової, технічної, електронної грамотності дорослих і молоді; соціальної адаптації; роботи в командах; ведення переговорів; програми для дітей, молоді, дорослих та осіб похилого віку, а також

програми з розвитку життєвих і трудових навичок, програм, що спрямовані на соціальний і культурний розвиток, тобто поглиблення soft- та hard-skills.

Неформальна освіта - це освіта, яка здобувається, як правило, за матричними курсами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій з видачею відповідних сертифікатів/дипломів із зазначенням тривалості курсу, підсумкового контролю (якщо такий передбачений), отриманих навичок та вмій.

1.4. Інформальна освіта (*Informal education*) - форми освіти, що є цілеспрямованою або ретельно спланованою, але не інституціоналізованою, тобто менше організованою і структурованою, ніж формальна й неформальна освіта. Інформальна освіта може включати навчальну діяльність у родині, за місцем навчання, на робочому місці, за місцем проживання і в повсякденному житті, її спрямованість визначається учасниками освітнього процесу самостійно за погодженням, як правило, з менторами та тьюторами.

Інформальна освіта (самоорганізована освіта, самоосвіта) - це цілеспрямована і спланована, але не інституціоналізована, тобто менше організована, ніж формальна і неформальна освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

1.5. Неформальна/інформальна освіта здійснюється на підставі вільного вибору бажаючих відвідати запропоновані курси, програми, предмети для набуття додаткових навичок, вмій, розширення кругозору.

1.6. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної/інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному цим Положенням.

1.7. У процесі визнання Університетом результатів неформального та/або інформального навчання не підлягають розгляду документи, що підтверджують неформальне навчання та/або професійну, громадську чи іншу діяльність, видані на тимчасово окупованій території України або території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

1.7. Університет впроваджує процедури забезпечення якості визнання результатів неформального та інформального навчання як складові системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ

ОСВІТИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Основні цілі:

- професійний розвиток учасників освітнього процесу;
- підвищення якості освітніх послуг, які надаються Університетом;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- залучення широкого кола стейкхолдерів;
- долучення до освітнього процесу практиків;
- підвищення конкурентоспроможності випускників Університету на ринку освітніх послуг та праці;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо інших моделей створення та поширення знань;
- встановлення та поглиблення як внутрішніх, так і зовнішніх зв'язків;
- інші цілі.

2.2. Основні завдання:

- удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей;
- підвищення рівня володіння іноземними мовами та крос-культурними комунікаціями;
- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки;
- проведення досліджень з використанням сучасного обладнання і технологій, опанування новітніми методами дослідження та викладання;
- формування та розвиток цифрової, управлінської, комунікаційної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей;
- формування життєвих і робочих навиків, спрямованих на соціальний або культурний розвиток;
- інші завдання.

3. КЛАСИФІКАЦІЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Неформальна та інформальна освіта учасників освітнього процесу може здійснюватися на підставі угод про співробітництво в галузі освіти, програм та проектів, особистої ініціативи учасників освітнього процесу та інших механізмів.

3.2. Види неформальної освіти:

- професійні курси/тренінги - це тренінги та/чи семінари з підвищення кваліфікацій та/чи здобуття нових навичок. Як правило, професійні курси проводяться в короткі періоди та в умовах «коворкінг простору». За цільовою аудиторією професійні курси можуть поділятися на корпоративні (відшкодування витрат за рахунок бізнес-партнера) та індивідуальні (відшкодування витрат за рахунок слухача курсів);
- громадська освіта - проекти, які направлені на широкі верстви населення,

особливо молодь, виконувати свою роль як активні громадяни. Такий тип навчання покликаний культивування чесноти, знання й навички, необхідні для участі в політичному та соціальному житті. При цьому громадянська освіта включає в себе неформальні соціальні інститути (сім'ї, громади, бібліотеки, церкви, громадські організації, профспілки, спортивні команди, виборчі кампанії, ЗМІ тощо);

- онлайн-освіта - це інтернет-курс з великомасштабною інтерактивною участю та відкритим доступом через мережу Інтернет як самих слухачів, так і спікерів. На додаток до традиційних матеріалів навчального курсу, такі, як відео, читання, і домашніх завдань, онлайн-освіта надає можливість використання інтерактивного форуму користувачів, які допомагають створити спільноту студентів, викладачів та стейкхолдерів. Така форма розрахована на слухачів різних попередніх рівнів підготовки - як новачків, так і досвідчених фахівців;

- професійне навчання/стажування - навчання безпосередньо на робочому місці під керівництвом відповідальної особи після теоретичної підготовки або одночасно з нею з метою практичного оволодіння спеціальністю, адаптації до об'єктів обслуговування та керування, набуття навичок швидкого орієнтування на робочому місці та інших прийомів роботи;

- мотиваційні лекції – навчання, яке базується на представленні кращих практик та досягнень спікера, дискусіях щодо практичного застосування набутих під час навчання навичок.

3.3. Типи професійних кваліфікацій, отримуваних за межами формальної освіти:

- навчання із сертифікацією (за міжнародними стандартами оцінювання) знань іноземних мов (IELTS, TOEFL, PEARSON, TestDaF, DELF, DALF та інші);

- коротко- та середньострокові курси направлені на підвищення кваліфікації через формальну і/або неформальну освіту за різними напрямками з видачею відповідних сертифікатів.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. До участі в програмах неформальної та інформальної освіти допускаються здобувачі вищої освіти з другого семестру першого курсу освітнього ступеня «бакалавр», першого курсу освітнього ступеня «магістр» та здобувачі освітнього ступеня доктора філософії.

4.2. До неформальної та інформальної освіти долучаються виключно за власним бажанням як здобувачі вищої освіти, так і охочі з числа стейкхолдерів Університету. Учасники освітнього процесу з урахуванням результатів самооцінки та/або вхідного тестування компетентностей та професійних потреб

самостійно обирають форми, види, напрями, суб'єктів надання освітніх послуг та тренерів/менторів/тьюторів з підвищення кваліфікації.

4.3. Підготовка та проведення заходів щодо організації неформальної та інформальної освіти повинні бути завершені:

- до початку літніх канікул - якщо навчання планується розпочати в осінньому семестрі;

- до початку зимових канікул - якщо навчання планується розпочати у весняному семестрі.

4.4. До організації неформальної та інформальної освіти учасників освітнього процесу Університету можуть бути залучені: навчально-методичний відділ, відділ аспірантури, деканат факультету, викладачі кафедр

4.5. До участі в організації неформальної та інформальної освіти Університет може широко залучати представників роботодавців, професійних тренерів та коучів, викладачів інших ЗВО, візит лекторів, стейкхолдерів.

4.6. Етапи, тривалість та зміст навчання визначаються укладачами курсів та тренінгів. Організації неформальної та інформальної освіти для учасників тренінгів та курсів може відбуватися й поза графіком навчального процесу.

5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Інформаційне забезпечення здійснюється шляхом:

- донесення інформації студентам через факультет про організацію різноманітних тренінгів, курсів, воркшопів, лекцій та інших освітніх заходів у рамках неформальної та інформальної освіти;

- розміщення відповідної інформації на веб-сайті Університету та соціальних мережах;

- поширення роздаткових матеріалів.

5.2. Організатор неформальної та інформальної освіти:

- відповідає за інформаційну та поліграфічну підтримку проектів;

- забезпечує технічний супровід.

5.3. Кожен факультет чи структурний підрозділ, який бере участь у програмах неформальної та інформальної освіти, подає до єдиного центру пропозиції щодо участі в курсах, тренінгах та інших заходах як організатор чи безпосередній учасник, сприяє поширенню інформації серед потенційних споживачів та партнерів освітньої послуги.

6. ВИЗНАННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1 За результатами навчання за сертифікованими програмами, у тому числі

міжнародними, Університет може зараховувати їх як результати формальної освіти.

6.2 Право на визнання результатів навчання в неформальній або інформальній освіті поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти.

6.3 Визнання результатів навчання в неформальній або інформальній освіті дозволяється для дисциплін, які починають викладатися з другого семестру. При цьому визнання результатів проводиться в семестрі, який передусє семестру, у якому згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми (ОП) передбачено вивчення дисципліни, що перезараховується. У разі підвищення кваліфікації шляхом неформальної або інформальної освіти слухачу може видаватися сертифікат із зазначенням кількості годин, кредитів ЄКТС, компетентностей, перевірки рівня знань та результатів навчання.

6.4 Визнання результатів навчання, набутих у неформальній або інформальній освіті, передбачає такі етапи:

6.4.1. Здобувач вищої освіти звертається із заявою до ректора Університету з проханням про визнання результатів навчання в неформальній або інформальній освіті. До заяви можуть додаватися будь-які документи (сертифікати, свідоцтва, освітні програми тощо), які підтверджують ті результати навчання, які здобувач отримав.

6.4.2. Розпорядженням проректора створюється комісія (Академічна рада), яка визначає можливість визнання, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, набутих у неформальній або інформальній освіті. До Академічної ради входить проректор, декан, завідувач випускової кафедри або гарант освітньої програми, на якій навчається здобувач; провідні науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, що пропонуються до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті.

6.4.3. Для визнання результатів та атестації, набутих у неформальній або інформальній освіті знань:

- Академічна рада розглядає надані документи, проводить співбесіду із здобувачем та або перезараховує результати навчання, або призначає атестацію;
- якщо Академічна рада вважає за необхідне провести атестацію, то здобувача ознайомлюють з програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. У такому випадку здобувачу дається 10 робочих днів для підготовки до атестації. Комісія виставляє підсумкову оцінку за шкалою ЄКТС. Якщо здобувач отримав менше 60 балів, то йому не зараховуються результати навчання в неформальній або

інформальній освіті;

- за підсумками роботи Академічна рада формує протокол, у якому міститься висновок про зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни.

6.4.4. Експерт - член Академічної ради представляє Вченій раді протокол визнання неформальної чи/або інформальної освіти.

6.4.5. Вчена рада бере до відома результати засідання Академічної ради та затверджує їх.

6.5 При перезарахуванні навчальної дисципліни відповідно до рішення вченої ради до навчальної картки здобувача вносяться: назва дисципліни, загальна кількість годин/кредитів, оцінка та підстава щодо перезарахування (номер протоколу). Здобувач звільняється від вивчення перезарахованої дисципліни в наступному семестрі.

6.6 У разі негативного висновку Академічної ради щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернути із заявою про апеляцію до ректора Університету. Ректор створює наказом апеляційну комісію у складі одного з проректорів та науково-педагогічних працівників за профілем дисципліни, які не входили до комісії. Апеляційна комісія за результатами розгляду скарги ухвалює обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення.

6.7 Не здійснюється визнання результатів навчання, набутих у неформальній або інформальній освіті, здобутих більше як 10 років до початку навчання на певному освітньому рівні. Винятком може бути випадок, коли здобувач працює за фахом упродовж усього періоду.

6.8 Університет інформує Міністерство освіти і науки України про всі випадки трансферу кредитів у випадку визнання результатів у неформальній або інформальній освіті в обсязі понад 30 кредитів ЄКТС.

6.9 Усі курси неформальної або інформальної освіти, які проводяться Університетом, мають включати такі складові:

- відкритий доступ до змісту, рівня навчального навантаження, чіткого усвідомлення компетентностей та результатів навчання, розуміння того, які цілі будуть досягнуті та яким способом, надання інформації про методики викладання та способи тестування чи підсумкового контролю, способи оцінювання та шкалу оцінювання;
- необхідність чіткої ідентифікації слухача (визначення його особи та статусу (у тому числі з урахуванням навчального та професійного досвіду, рівня освіти та навичок), реєстрації слухача, що дозволить чітко відслідковувати легітимність виданого сертифіката за результатами підсумкового контролю та прив'язці отриманих

результатів до конкретної особи;

- чітке зазначення, що екзамен проходить під наглядом з вказівкою способу такого нагляду.

6.10 Загальний обсяг освітніх компонентів освітньої програми, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми.

6.11 Здобувач вищої освіти не може бути звільненим від атестації за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання.

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, бізнесу та менеджменту, д.е.н., ст.н.с.

Любов Жарова

Декан факультету, к.е.н., доцент

Наталія Чаплинська

Проректор з навчально-методичної роботи, к.пед.н., доцент

Любов Кондратенко